

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Dreptul limbii române.

Bucovina e țerșoara-soră, care e supusă Împărăției-Austriei, și care în partea ei cea mai mare e locuită de Români. În asemănare cu Ardealul nostru, Bucovina e mică. Abia are vre-o șese sute de mii locuitori, pe când Ardealul aproape de patru ori atâția. Și totuși mica Bucovină își are încă din vechi vremuri mica ei dietă proprie, alcătuită din 30 de deputați, cei mai mulți Români, ear' marele nostru Ardeal nu are! Adecă a avut și el dieta sa, și 'și-a avut și el neatîrnarea sa, dar' 'i-le-au luat stăpânirea ungu-rească din Pesta, și 'l-au intrupat Ardealul Țerii-Ungurești înainte cu 28 de ani. Și s'a intrupat Ardealul Țerii-Ungurești, și 'i-s'a luat propria lui dietă fără voea noastră a Românilor, cari suntem trei din patru părți a locuitorilor lui, — dar' micei Bucovine nu 'i-s'a luat dieta ei de cătră stăpâna sa Austria.

Era însă, și e încă, în dieta Bucovinei răul obicei de a vorbi deputații toți, cu Români cu neromâni, tot numai nemțește. În altă limbă de loc nu, deși ar avea drept la aceasta.

În timpul din urmă însă, lupta pentru drepturile limbii 'și-a luat și acolo o pornire, un avânt mai îmbucurător, și oamenii au prins a-i cere locul de onoare limbii române, mai eu întetire, mai cu putere.

Așa am adus în nr. 1 al „Foi Poporului“ din anul acesta mai multe vești

îmbucurătoare despre înaintarea ce o face folosirea limbii române și în Bucovina, unde era foarte dată în laturi, anume am spus că preoții, cari până aci dădeau perceptoratelor tot cuitanțe *nemțești*, când ridicau bani dela ele, au început a da acum numai cuitanțe *românește scrise*; că unele primării au început a folosi *limba română* ca limbă a protoalelor, în vreme-ce până aci se scriau toate tot numai nemțește, — ear' acum aflăm că un nou pas înainte a făcut folosirea limbii noastre și auume a început să răsune și în dieta țerii Bucovina, unde de mult-demult nu mai răsunase, ci tot numai cea nemțească. Eată anume ce ne spune „Gazeta Bucovinei“ din Cernăuți în această privință, în numărul ei dela 30 Ianuarie v.

„În sfârșit limba română începă a răsuna earăși în dieta Bucovinei. Dl Modest cav. de Grigorcea are vrednicia de a fi întâiul, care a vorbit românește, raportând despre cererile date de societățile românești. Acest început este o dovadă că reprezentanții nostri nu fac paradă cu naționalismul lor, acum sunt ocupați, *extra et — câte odată — intra muros*, ei îl și simt. Dl Modest Grigorcea a dat întâia-oară și haina națională lucrării naționale. Pilde ca aceasta vor ave urmarea, că și în ochii nostri limba noastră va câștiga în preț. Dl Grigorcea primească felicitările noastre pentru începutul ce 'l-a făcut!“

Ce vedem noi din toate acestea?

Că lupta pentru drepturile limbii înaintează, se lățește, se înalță, se avântă, peste tot locul și pretutindenea; și acesta e un semn foarte îmbucurător, e dovadă

că zilele pe care le trăim ne cer ca să mergem înainte, mereu înainte și statornici înainte pe această cale luminoasă și frumoasă a luptei pen... drepturile limbii, și la biruință — ajungem în ciuda tuturor sforțărilor celor ce vreau să impedeze cursul firesc al timpurilor; și noi tare am dori ca nimeni între cetitorii nostri se nu rămână neînsuflețit de această frumoasă și sfântă luptă, și nimeni să nu se îndoască a intra în ea, ci *toți și peste tot locul* să punem umărul pentru susținerea și împingerea înainte a ei. Vedem că numai voință să fie, și treaba merge înainte. Să scriem judecătorilor (când noi înșine scriem) *numai românește*; să cerem să se scrie protocoalele primăriilor *numai în limba română*; să mergem, cari avem drepturi, în adunările comitatului (congregații) și să ne ridicăm vocile în ori-ce treabă *numai românește*, și de vor începe dușmanii a urla și a răcnî în contra noastră, să-i lăsăm să urle și să răcnească până vor răguși, și după încetare ear' să începem, — scurt: *cu toată hotărîrea cu toate prilejurile și pretutindenea să încercăm a înalța limba noastră dulce, și să luptăm pentru dreptul ei, căci avem să eșim triumfători!* Așa fac și în alte părți, așa se facem și noi!

Timpul, în care trăim cere aceasta și noi să nu ne arătăm slabi, ci vrednici de timpul ce-l trăim!

m.

FOIȚA.

CÂT TE-AM IUBIT...

*Cât te-am iubit, n'o poate spune
Nimic, nimic, pe-acest pământ,
Pentru un amor atât de mare
Nu are limba vr'un cuvânt.*

*De mi-ai fi zis în noaptea neagră:
„E zi, și noaptea s'a sfârșit“, —
Aș fi crezut, și pentru mine
Un soare dulce-ar fi lucit.*

*De mi-ai fi zis: „Vino cu mine,
Mă duc la moarte, în nevoi!“ ..
Fără a 'ntreba, mergeam cu tine,
Și-am fi murit, tot amândoi.*

*Cum s'au sfârșit aceste toate
Eu nu pot spune, nu pot ști,
Dar' știu că am iubit în lume,
Și că 'n etern n'oi mai iubi!...*

Matilda Cugler-Poni.

Cu psaltirea 'n straiță!

de Nicolau Silca, inv. pens.

Într'un sat oare-care, mai știu și eu care? ci-că oare-când un om foarte evlavios și care-și agonisia hrana sa mai mult dintr'aceia că îl poftiau creștinii de le cetia Psaltirea și îi plăteau pentru asta. De altfel era om cu familie și foarte sărac.

Întemplantu-se că într'un post al Crăciunului să fie poftit de un vecin al seu, ca să facă bine să meargă să-i ajute ca să-și urce în pod carnea și slămina ce o făcuse omorînd un rîmător, omul cel cu Psaltirea s'a dus și vîzînd că vecinul seu a avut un mistreț așa de bun, carne berechet și o slămină cât ușa raiului, 'l-a rînit la inimă și mergînd el acasă, după vre-o 3—4 zile s'a socotit el în sine oftînd: „Doamne! eu ziua și noaptea sînt tot cu sfînta scriptură pe buze, ție slujesc și mă rog, și totuși m'ai lăsat să nu am și eu un purceluș belit măcar ca vecinul meu, gîndesc că cu ajutorul Psaltilor îmi vei ajuta Tu să iau eu slămina dela

vecinul și el să fie îndestulat cu carnea...“ Și 'și-a luat omul într'o noapte Psaltirea spre ajutor în straiță, a pus straița după grumazi, și a plecat spre casa vecinului. Ajungînd la ușa tinzii a dat pușintel cu piciorul în ușe, și a zis încet: „deschideți-vă, porților, ca să între împăratul mării!“! apoi deschizînd ușa a intrat în tindă și deschizînd pușintel ușa casei, focul nu era tocmai stîns, a vîzut că vecinul seu dormea cu doi copii într'un pat și vecina sa cu alt copil într'alt pat la foc, a zis „jivinii mici și mari dorm“, apoi pipăind încet prin tindă a dat de scara, care suia în pod și a zis: „aceasta este scara care o a vîzut Iacob pe cîmpul cutare, care cu un capăt era pe pămînt și cu altul la cer, și ângerii lui Dumnezeu se coborau și se suiau pe dînsa“...și s'a suit în pod și a zis „aicea este întunec și crișniria dinților“, apoi încet pipăind prin pod a dat de slămină și zicînd: „Bălaurul acesta care mort 'l-ai acățat aicia să-l duc eu la mine“...a ridicat de slămină, dar' slămina era grea, cât a scăpat și a bubuit în pod. Vecinul auzind s'a deșteptat și a sărit

Svetozar Hurban-Vajansky, luptătorul slovac osândit la un an închisoare pentru că 'i-a zbicuit aspru pe Unguri prin foaia sa „*Narodny Noviny*“ a scăpat din închisoare de curând, ear' la 24 Febr. n. trecând prin Budapesta, studenții slovaci 'i-au pregătit un mare banchet, așa ca cei români lui Dr. Lucaciu, și a fost banchetul foarte strălucit și însuflețit! Au fost de față peste 150 persoane, anume: *Slovaci, Români, Serbi, Croați și Cehi*. S'a petrecut cu mare însuflețire și s'a vorbit mult și frumos, întocmai ca la banchetul dat în cinstea dlui Dr. Lucaciu! E foarte frumoasă și bună această purtare însuflețită și plină de dragoste a tinerimii noastre nemaghiare, față de cei loviți în lupta dreaptă ce o purtăm!

* „*Deutsches Volksblatt*“ din Viena, vorbind despre patimile noastre și de goana asupra ziarelor noastre, zice: „Astfel de lucruri se întâmplă într'o țeară, unde reprezentanții (aleșii) „liberali“ ai poporului de pe pustă, spre batjocura dreptății și a culturii europene lucrează ca într'un colț asiatic, pe jumătate dat uitării!“

* „*Il Faro Romagnolo*“ e numele unei mari foi italienești din Roma, care scriind și ea în timpul din urmă un lung articol despre noi, între altele zice: „Dieta din Pesta, între 417 deputați nu are nici unul ca reprezentant (care să înfățișeze) al celor trei milioane de Români supuși domniei maghiare, și vocea acestor nenorociți asupriți nu poate răsuna în dieta Ungariei ca să sbicuiască nedreptățile și prigonirile, ale căror jertfe sânt ei din partea vrednicilor următori ai Hunilor!“

* *Stat păgân!* „*Pesti Napló*“ din Pesta scrie un infocat articol contra ministrilor unguri pentru-că vreau să introducă căsătoria civilă în țeară. Între altele zice: „Ministrul statului păgân Desider Szilágyi, a hotărât în legile Ungariei ca statul să fie fără confesiune (adeacă să nu se țină de nici o biserică). De aci înainte bisericile vor fi numai *suferite*... vor fi aduse la starea de însoțiri private. Politica guvernului de azi este o declarațiune de război în contra creștinismului, o luptă contra tuturor bisericilor! Și în această luptă vor fi trași: care crede și care nu crede în Dumnezeu, care își iubește și care nu-'și iubește religiunea!... guvernul în numele statului prigonește bisericile creștine!... Acestea din peana unui Ungur!

Prigonirea învățătorilor.

De lângă *Somesul-rece*, comitatul *Solnoc-Dobâca* o veste întristătoare ajunge la cunoștința noastră, și a întregului public român. Slujbașii unguri din fruntea acestui comitat s'au pus și ei pe lucru, și după chipul și asemenarea celor din comitatul Timișului, năvală dat'au asupra învățătorilor români. Au cercetat prin inspecții lor școlari, că întru-cât învățătorii confesiunilor (bisericilor) știu limba ungurească, și raport (înștiințare) primit'au, că dintre învățătorii români nu mai puțin ca *cinci-zeci-și-șeasă nu știu limba ungurească în măsură îndestulătoare*, cât adevă să fie în stare a propune (învăța) școlărilor lor în această limbă!

Și adunatus'a sinedriul, sfatul comitatului, și luat'au în desbatere aceasta înștiințare, și hotărâre adus'au „lumiinații Domni“ împintenați, că *acești învățători*, pentru această slăbiciune a lor, nici mai mult nici mai puțin, decât *scoși se fie din slujbele lor și înlocuiți prin alții, care se știe bine ungurește!*

Hotărârea aceasta a adunării comitatului adusă a fost la cunoștința căpeteniei bisericesti, adevă a consistorului greco-catolic din Gherla, de care se țin numiții învățători, cu îndrumarea, ca până la începutul anului școlar viitor, până la *15 Octomvrie 1894*, porunca lor implinită să fie. Ear' consistorul din Gherla a trimis, prin un cercular, această poruncă parochiilor, spre luare la cunoștință și îngrijire ca destul să 'i-se facă până la termenul dat.

De însēmnat e, că între acei 56 învățători arętați ca neștiutori de limba ungurească, se află și de aceia, *cari au făcut esamenul învățătoresc* din toate ștudiile, așadar' și din limba ungurească, în fața inspectorului școlar ungur, și acesta s'a declarat mulțumit cu ce știu și li-a subsemnat diplomele de învățători înainte de asta cu 10—20 de ani, — și

acum vine alt inspector, alți slujbași și zic: nu-'i destul ce știu, nu e bună diploma, în lături cu ei! Și bieții oameni sânt capi de familie, toți sęraci și lipsiți, și acum, cu începutul anului școlar viitor vor fi dați pe uliți, peritori de foame, pentru-că altele sânt azi părerile slujbașilor și a inspectorilor școlari, și pentru-că după părerea acestora, acei învățători *nu știu de ajuns ungurește!*

Nu se poate lua nici decum acest lucru în alt înțeles, decât ca o adevărată goană turbată și plină de ură și răutate, în contra sęrmanilor nostri învățători!

Ei toți știu atâta ungurește cât se poată învăța și pe copii ceva din această limbă, dar' se știe ei *așa ungurește ca și românește*, nici nu e deloc de lipsă, nefind aceasta limba de propunere, de învățare, a școalelor noastre românești! Decumva numai nu are guvernul de gând a sili pe învățătorii nostri să învețe toți limba maghiară cât se o știe ca și pe cea română de bine, ear' atunci avându-i astfel pregătiți, se le dee în o bună dimineața porunca, ca toți numai ungurește să vorbească de aci încolo în școală! Mai știe Dumnezeu de nu ne vor ajunge și aceste vremuri, căci ce nu se poate în această țeară, unde stăpânirile nu mai cinstesc și nu mai socotesc nici o lege, nici o dreptate!

La toată întemplantarea mulți învățători vom perde, în multe școli ni se vor băga cu de-asila învățători unguri, și planul ministrului învățământului, *Csáky*, de a avea până la milleniu (1896) încă 400 de școale populare (*maghiare*) mai mult, — intrupa-să-va!

E nespus de durerosă pentru noi vestea că 56 de învățători *dintr'un singur comitat*, din comitatul *Solnoc-Dobâca*, avę-vor să cază jertfă nebunului dor de a ne strivi, a celor dela sacul cu grăunțele, cari nu mai cunosc margini în nedreptățirea noastră.

numai decât din pat, prinzând o scure în mână și eșind în tindă. Hoțul cu Psalmii în straiță vęznd că prin tindă o s'o pătască, a spart coperișul cel cu paie și a sărit oblu în uliță, dar' și-a rupt un picior; însă ca să nu-'l prindă păgubașul îndată s'a ridicat și din sf. scriptură a strigat cu glas tare zicnd:

„Va veni vremea de vor sări șchiopii ca cerbii!“...și du-te într'un picior! Într'aceea vecinul se apropie de el, aruncă cu săcurea și fi ia de pe o parte a capului pelea până la os, de 'l-a năpădit sângele, încât nici n'a mai vęzut nimica. Îndată se șterge bietul om cu ambele mâni și strigă: „Uns-ai cu untul de lemn capul robului tęu Mântuitorule!“ și abia a ajuns acasă, și intrând în casă plin de sânge a strigat pe el muierea spăriată: „da 'ei cu tine, ce ai pățit, păcătosule?“ el a răs-puns: „taci tu că întristat și amărit este sufletul meu până la moarte și nu este durere ca durerea mea“...și s'a așezat pe pat.

Porumbacul-inferior 1894.

CERCETARE.

*Cocoșii cântă-a mează-noapte,
Candelele lucesc pe cer,
Prin umbra nopții cine trece
Doioasă câtră cimiter?*

*E juna tristă, ce perduse
Pe-al seu iubit de pe pământ,
Și-acum se duce ca să pună
Cununi de flori pe-al lui mormânt.*

*... Sub salca tristă, ce umbrește
Sicriul așezat sub glii,
Copila plânge și 'n gemunche
Nălțând la cer cuvinte pii.*

*Oarele trec... și ea cu capul
Plecat spre pieptu-'i plin de dor,
Visează despre vremi ferice
Și despre zile de amor....*

*Și când prin liniștea adâncă
Vre-o boare mișcă arborii,
Tresare, căci n'ar vrę ca lumea
Să-'i știe taina inimii....*

*Și din a morților grădina
Ea pleacă când stelele per,
Dar' dorul ei fără de margini
Rămâne 'n tristul cimiter....*

Ceanul-mare-de-Câmpie 1894. I. Țicudean.

Strigături.

Din Cenade (comitatul Albei-infer.)

Culese de *Iustina Agărbicean*, școlăriță.

Nu mi-'i ciudă nici bănat
Ca bădițu m'ę lăsat
Nu m'a lăsat de urită
Că m'a lăsat de pirtă,
Că m'or pirt fetele
Rele ca cățelele!
De ți-'s dragă bade, dragă,
De nu ia lumea e largă!

Păserică de pe plute
Spune-'i badii dela Munte
Să-'și arunce peana bine
Pe Dumineca ce vine,
Că eu alta 'i-oi trimite
Rosmalin și peană verde
În ciuda la două fete;
Rosmalin și doi bujori
În ciuda la doi ficiori

Te-aș fubi badeo iubi
Numai maica de n'ar ști,
Că măicuța nu mă lasă
Să iubesc de ori-ce clasă.

Căsătoria civilă

în dieta din Budapesta.

Cu începutul săptămânii trecute, s'a început și desbaterea în dietă asupra noii legi despre introducerea căsătoriei civile.

Sute și sute de oameni se adunaseră înaintea palatului dietei, și așteptau cu nerăbdare sosirea ministrilor și a deputaților. În marea sală de dezbateri se îmbulziau grozav oamenii ca să intre să fie de față la discuție, și nu mai căpătau bilete (țiduluțe) de intrare (fără bilete nu se poate intra) căci nu mai erau locuri goale.

După nouă ciasuri dimineața, a sosit ministrul primitiv fiind cu strigări de „éljen“ (să trăească) de către cei de pe stradă.

În sală se aștepta cu încordare începerea dezbaterilor. Când clopoțelul a sunat, dând semn de deschidere a ședinței, o liniște ca în mormânt domnia în sală.

Ședința dela 19 Februarie.

Deputatul *Stefan Teleszky* a început să cetească darea de samă asupra planului de lege, spunând câte toate întru laudarea ministerului și spriginirea noului plan. Că-i bine să se introducă pentru-că atunci toate confesiunile (bisericele) vor fi deopotrivă egale în fața legii, că se vor încungiura mai ușor multele neînțelegeri dintre oameni când pășesc la căsătorii mestecate, că va fi mai lămurit că copiii din căsătorii mestecate de ce lege să se țină; că căsătoria civilă nu-i primejdioasă și nu vatămă biserica fiindcă părechile căsătorite pot merge să se cunune și la biserică după-ce s'au legat la slujbașul civil, — și câte și mai câte; îmblăția bietul deputat la pae goale întru a spriginii noul plan; ear' cuvântul adevărat și care a dat de gol planul ministrilor și al guvernului, l-a rostit vorbitorul când a spus, aceea ce noi demult o zisesem și în foaia noastră vorbind despre această lege, când a zis anume că este căsătoria civilă *mai ales de însemnătate politică* având ea să fie o redută (o cetate) puternică pentru egala îndreptățire a deosebitelor confesiuni, și *împreunare națională a cetățenilor de deosebite naționalități* (adeacă contopirea lor în un singur neam, firește în cel maghiar!) și de aceea el stăruie tare ca primit să fie acest plan, și la putere de lege ridicat să fie!

Deputatul *Géza Polónyi*, vorbește și el. Ocărește aspru pe deputații din tabăra guvernului, și e dușman al guvernului de azi,

dar' în fața acestei legi nu 'i-se împotrivesc, cere însă anumite schimbări în ea, prielnice catolicilor, apoi cere înflăcăratul nostru dușman, că guvernul să facă mai mult! anume: *să prefacă guvernul cu o cale toate școalele în școale de stat* (ungurești), căci altcuu n'au nici un înțeles legile acestea, care trebuie judecate din punct de vedere național mai ales. Zice că statul (sub care ei înțeleg totdeauna numai nația maghiară, deși și noi Nemaghiarii formăm statul, și suntem pe de două-ori cât Ungurii) trebuie să-și arete puterea s'a față de naționalități (de Ne-unguri) *dela leagăn până la mormânt!* Să bage totuși de seamă ca nici pe preoți să nu-i lipsească de pâine, căci prin asta numai ar mări nemulțumirea, ci să le dea și lor cât se poate slujbe, la conducerea protocoalelor (pe care le au încă și acum dar' pe care guvernul vrea să le iee și să le dea notarilor).

Spune că în planul de lege așa cum e alcătuit de guvern este numai ce n'ar trebui să fie, și nu este ce ar trebui! Că după acest plan un bărbat dela 18 până la 60 de ani se poate căsători da 30 de ori că nu e regulată în el treaba averii după căsătorie și legalitatea copiilor (că adeacă ce drepturi au ei și când sunt a se socoti ca legiuți).

În ședința dela 20 Februarie

au vorbit doi mameluci de-ai guvernului pentru plan, ear' apoi s'a ridicat contele (baronul) *Apponyi Albert*, fruntașul celor-ce se împotrivesc guvernului. El între altele a zis, că introducerea căsătoriei civile îndatoritoare, va tulbura starea de azi a venitelor (adeacă le va lua dela preoți și le va da notarilor), *că ea va aduce bisericile și așa sărace, la sila de a face pe viitor cununile bisericesti fără plată* (numai ca credincioșii să vină și la biserică și să nu se înstrăineze de ea). Arată el că ea, căsătoria civilă, vatămă așa biserica necatolică, ca și pe cea catolică, că părinții își pierd înfrigurarea asupra creșterii familiare a fiilor lor (în cele ale credinței), că ea nu numai că nu va netezi neplăcerile dintre deosebitele biserici, ci mai ales le va înăspri, și că nici chiar aceea la ce se gândesc ei mai ales, la unitatea națională (ungurizare) nu va aduce această lege, și el cere să se lase și mai departe slujbașilor bisericilor încheierea căsătoriei. Căci, întreabă el, cine va sta bun, că căsătoria civilă nu va sguduia alipirea poporului către viața bisericască și religioasă? și a primejdul poporul ca să alunece în această prapastie (în necredință,

în înstrăinarea de biserică) el nu dorește! Că în urma acestei legi, căsătoriile bisericesti vor scădea, și încă mai ales la Unguri, care sânt între celelalte popoare, cei mai puțin credincioși (adeacă cei mai fără Dumnezeu!). Ear' acolo unde religia se împreună cu naționalitatea, simțul acesta (religios) nu scade, și el nu scade acolo unde naționalismul hrănește religia și religia hrănește naționalitatea! Spune că preoții scurtați în venitele lor, vor ațța poporul contra statului, și așa nu numai că nu li-se va mări (lor Ungurilor) *puterea de contopire* (ungurizare), ci mai ales se va strica!

În ședința dela 21 Februarie

vorbește deputatul *Iusth Gyula* pentru lege, ear' după el deputatul *Bano* în contra ei. Ia cuvânt apoi ministrul *Hieronymi*, care spune între altele, că protocoalele nașterilor și a morților are de gând să le dea primarilor comunali, fiind ele niște simple adevăruri despre fapta nașterii ori ale morții cuiva și pe care le vor pute face primăriile, treaba căsătoriei va fi încredințată notarilor mai ales, apoi la câțiva solgăbirii și la foarte puțini primari (din anumite orașe). Mai spune dl ministru, că schimbarea aceasta nu va cere cheltueli noue decât 1,362.000 fl. adeacă un milion și trei sute șesezeci și două de mii de florini! Și-i pare „puțin“ asta ministrului!

În ședința dela 22 Februarie

vorbește Sécuiul *Szacsvey Sándor* în contra legii și cere respingerea ei. *Molnár Béla* o primește, și apoi vorbește ministrul de dreptate *Szilágyi*, firește pentru primirea noii legi, încercând să răstoarne cuvintele pe care s'a răzimat deputatul *Apponyi* când a vorbit în contra acestei legi.

Ședința din 23 Februarie

a fost foarte sgomotoasă. Deputatul *Reittler* zice că acest plan de lege a eșit din un isvor tulbure. Guvernul numai de aceea l-a adus ca să se mai țină la putere; îl întreabă că oare n'ar fi ele alte treburi de schimbat în Ungaria, și tocmai căsătoria? Sfirșește zicând că aceste legi numai pace nu vor aduce țerii, de aceea le respinge. Deputatul *Hoits* zice că să nu caute guvernul numai ce e „liberal“, ci că ce e folositor patriei, țerii! Vorbește ministrul *Csáky* pentru primire, apoi se ridică *Iuliu Szapáry* (fost mai anii trecuți întâiu ministru) zicând că el nu vede nimic păgubitor pentru stat, dacă căsătoria (ca acum) nu se încheie înaintea slujbașilor statului; că nu-i nici un păcat a fi iertat fiecăruia să se cu-

Cântec haiducesc

de *Constantin Folea*.

Foaie verde din verdeață
Mă sculai de dimineață,
Mă spălai frumos pe față
Unde apa se restață,

Plecai apoi din grădină
Cu flinta plină pe mână,
Găsiu iarba tăvălită
Și pe puica adurmită.

Ași scula-o 'i-aș da pace
Că știu puicii somnu-'i place
Dar' nu pot s'o mai aștept
Tot trebuie s'o deștept.

Strănutai odată tare
Puica pe picioare sare,
Și-'i zisei cu binișor
Fii pe pace pușor.
Trezește-te puiculiță
Și dă la haiduc guriță

C'astă-noapte m'am plimbat
Și mulți bani am câștigat.

Pune-'i tu în sin la tine
Și vino 'n codru cu mine,
Ca să trăim o vieață
Plină de multă dulceață,

Ținem calea la strimtori
Pe unde trec negustori,
Ș'adunăm la gălbiori
Și lire de multe-ori.

Negustori bucureșteni
Trec la țîrg la Rtureni,
Să cumpere bouleni
Crescuți bine la Deleni.

Negustori din Drăgășani
Merg la țîrg la Botoșani,
Să cumpere cai frumoși
Și armăsari furioși.

Negustori dela Fetești
Merg la țîrg la Odobești,

Să cumpere buți cu vin
Vin bălan și vin pelin,

Toți acestia negustori
Ne-ar aduce gălbiori,
Bani de aur cu bulbucul
Stringe Cânduleț haiducul.

Puică mândră din Ardeal
Vino la min' peste deal
Peste deal, peste Carpați
Să trăim necununați.

Puică vreau să fiu haiduc
Dar' de p'aici să mă duc,
Că-'s Ungurii prea aproape.
Puicuț'o și ne-or poatoape.

Merge-vom în codru verde
Unde luna nu ne vede,
Nici luna nici soarele
Numai căprioarele.

Nici luna nici stelele
Numai turturelele,
Și cucu cu cântecu
Mai desmeardă voinicu.

nune naintea preotului de legea sa. Ori în-
treabă vorbitorul — este doar „liberal“ și
silești pe oameni ca să încheie căsătorie așa
cum statul ar dori? Zice că nu primește
planul de lege, fiind păgubitor pentru mora-
litatea poporului, care văzând că nu-i mai
trebuie preot la căsătorie, nu-l va mai chema
nici la botezuri nici la îngropăciuni (și așa
se va strica foarte). — După Szapáry, minist-
rul Weckerle, care încearcă să îndrepte unele
cuvinte al lui Szapáry.

Se scoală apoi *Veszter*, spre a răspunde
lui Szapáry. Abia a rostit însă câteva cuvinte
și opoziția (partea potrivnică guvernului) a
început să facă o gălăgie, o larmă foarte mare!
„Eldll, eláll!“ i-se striga din o parte, „Éljen
Veszter“ din altă parte. Presidentul sună clo-
poțelul (semn de liniștire) de trei-ori, de
patru și de cinci-ori, dar' înzadar; gălăgia nu
vrea să înceteze. În sfârșit presidentul a
trebuit să ridice ședința pe cinci minute, ne-
putând altfel face pace! Deputații și-au pă-
răsit locurile; cei mai aprinși dintre ei s'au
certat în mijlocul sălii. Numai cu mare greu-
tate au putut fi domoliți. După deschiderea
de nou a ședinței a vorbit totuși *Veszter* și
după el ministrul Szilágyi, și apoi s'a închis
de tot ședința în cea mai mare larmă și ferebere!

Despre debaterile mai departe vom da
amănunte, în numărul viitor. Pentru azi mai
pomenim numai că e foarte mare numărul
deputaților cari doresc să vorbească pentru
ori contra planului de lege. S'au înștiințat
până acum (câci trebuie să se înștiințeze din
bună vreme cine vrea vorbească la obiect)
peste patruzeci de deputați contra planului și
tot pe atâta pentru el, așa că debaterile vor
fi foarte lungi și mult durătoare, socotind că
fiecare vorbește oare întregi! Ear' biata țeară
să le plătească numai, câte 5 fl. pe zi la fie-
care deputat, de toți fiind 417 deputați, afară
de ministri! Așa-i că mai nu ne costau bani
vorbele și sfelizile deputaților?

Se duc Sécuii!

Foile ungurești de o vreme încoace
sunt foarte intristate, de pentru ele supă-
rătorul lucru, că *Sécuii*, frații lor din
Ardeal, sunt așa de încântați de „bine-
cuvântările“ oblăduirii stăpânirii ungu-
rești din țeara noastră, cât an de an o
cară roiuri întregi peste granițele țerii

noastră și se duc... unde? În Asia ori
în Turcia la frații lor? Nu! Doamne
ferește! Se duc la „dușmanii“ neamului
unguresc, la... Românii din învecinata
România, unde foile ungurești spun că
nu e de trăit pentru Unguri! N'o fi,
n'o fi, dar' „fericiții“ lor frați, Sécuii,
se cară totuși cu grămada în această
țeară atât de rău văzută și rău vorbită
de foile ungurești! Bag-seama tocmai
pentru-că nu e acolo de trăit!

O mare foaie ungurească „*Magyar-
ország*“, primește din comitatul *Ciuc*
(unde locuiesc mulți Sécui) o scrisoare
mai lungă, în care scriitorul ei se tângue
amar de pornirea înrădăcinată dintre Sécui
de a-și părăsi țeara.

Se spune în acea scrisoare, că de
altcum poporul sécuesc e silit să fugă
din țeara asta, din pricina sărăciei de
care e chinuit. El (Sécuiul) n'are ce face,
— se zice — de foame nu vrea să
moară așa numai de dragul patriei, ear'
Țeara-Ungurească nu-i ușurează puțința
de a trăi!

Părăsirea aceasta a patriei e de două
feluri: Una când omul pleacă numai ca
să lucreze, să adune bani românești și
să se întoarcă cu ei în „fericita“ Un-
garie, alta când el pleacă cu gândul de
a se așeza și a rămâne pentru totdeauna
în România.

Despre felul al doilea însă se tângue
amar scriitorul, ca despre unul ce zăciuește
an de an tinerețea sécuească, atât feciori
cât și fete. Fetele își părăsesc patria
mai ales în timpul când se schimbă ser-
vitoarele, și merg în România, unde ca-
pătă numai decât de lucru, pentru-că de
altcum slujesc cinstit. Ba în timpul mai
nou ci-că au pornit a trece dincolo chiar
fete din familii cu stare mai bunicică,
pentru-că părinții le trimit bucuroși, zi-
când că în țeară (adecă în România)
ele câștigă bani și și învață! Eată
dară că Sécuii din „luminata“ Țeara-Un-
gurească își trimit fetele în „înapoiata“

Țeara-Românească, cum fi zic ei, ca acolo
să învețe (a munci și a trăi!).

Și se plânge corespondentul foi un-
gurești, că asta e mare primejdie, că ti-
nerii, feciori și fete, care trăesc dincolo
ușor se dedau cu societatea aceea străină
(română), că ușor se lipesc de obiceiurile
și limba de acolo și sunt perduți pentru
patria ungurească!

Lucrul naibii! Cum se poate așa
ceva? Că voi coconilor de pe la foile
ungurești ziceți că nu-i limbă mai fru-
moasă ca limba voastră cea pocită, că
nu-i popor mai nobil și mai plăcut lui
Dumnezeu ca poporul vostru, că în-
suși Adam a fost Ungur cu pinteni, ba
pare-mi-se că Dumnezeu însuși ar fi...
Doamne nu ne lăsa... Ungur! și to-
tuși frații vostri Sécui se lapedă prea
ușor de voi îndată-ce petrec câteva luni
în „sêlbateca“ aceea de România! Cum
se potrivesc toate acestea?

Și eacă ce mai zice scriitorul foi
ungurești: „Mare este primejdia în tre-
cerea poporului sécuesc de parte bărbă-
tească. Abia se smulg din vîrsta de
copii și băeții sécui aleargă în România,
unde se fac calfe de măestri și ajung a
fi oameni cu bună stare! Vin une-ori
ce-i drept, ca să-și mai vadă neamurile
și cunoscuții, dar', ear' se întorc în străi-
nătate.

Vezi, bat-o norocul de străinătate
Toată lumea să roagă lui Dumnezeu să
ferească de străinătate, și totuși Sécuii mai
bucuroși se duc și petrec în o străinătate
(ca România) decât la ei acasă. Trebuie
să fie și ei negreșit foarte încântați de
fericitoarea stăpânire ungurească, care n'are
alte gânduri decât cum să ne amărască
noue și tuturor cetățenilor, chiar și celor
de legea ei, vieța, și să ne chinuească.
Face la procese contra noastră care cu-
tezăm să o descriem în toată golătatea
și răutatea ei, cearcă să ne unguriseze
prin colonisări, prin școale de stat, prin
punere de slujbași ce nu ne înțeleg, pe

Dalei soră căprioară
Scoală-te 'n două picioare
Și roade codru pe poale
Să mă uit 'n Olt de vale

Că s'aud horăituri
De cară și de trăsuri,
Cam în drept de Cozia
Multă larmă s'auzia.

Să pășim băeți degrabă
Să mai împlinim vr'o treabă
Rămăi puică tu aici
Și pândeste la potici.

Și te roagă de cel sfânt
Să nu ne bage 'n pământ,
C'avem de-a mai răsbuna
Străinii din țeara ta.

Să-i curățim de parale
Și-i facem să crează 'n jale,
Să simță și ei robie
Și dela haiduci urgie.

Din com. Caraș-Severin.

Culese de *Ioan Dragomir*, econom.

Trandafir brașovenesc
După cine mă topesc,
După mândra dintr'alt sat
Că-i dulce la sărutat
Da-i mai albă ca o floare
Inima de drag mă doare
Și-i mândră ca un bujor
Când o văd gândesc că mor.

Dragu mi-i mândră de tine
Când te văd chită bine
Cu cătrînța dela mine
Pe marginea cătrînții
Merg trei rînduri de izloci
Aș iubi-o și n'o poci,
Am lăsat-o să mai crească
Vreau dușmanii s'o iubească
Dumnezeu să-i osândească,
Vre-au dușmanii să 'mi-o iee
Dumnezeu să nu li-o dea.

În capu grădinii mele
Răsărit-au vioarele
Paște badea boii 'n ele,
Trimise sluga la noi
Să-i trimit gură la boi.
Dacă ți bade de mine
Știi tu calea prin grădină,
Prin grădină, prin trifoi
Sub pîrul cu pere moi,
Că-acolo-i bade de noi
Unde calci
Urmă nu faci,
Unde șezi
Nu te mai vezi.

Știi tu bade cum să vini?
Peste garduri mari cu spini,
Ești în uliță la lună
C'acolo-i iubirea bună!

Nu-mi da Domne ce nu-mi place
Că singur moarte 'mi-oi face,
Nu-mi da Doamne ce nu-i bun
Că 'mi-oi face moarte 'n drum.

cap, prin tot felul de căi păcătoase, și numai la fericirea cetățenilor acestei nefericite patrii nu se gândește! Halal de tine stăpânire!

Foaia ungurească se mai plânge apoi de multe-multe alte rele, ca urmări ale sărăciei și a pribegirii poporului sēcuesc, anume, că siliți fiind bărbații a pribegii în țeri străine pe vreme îndelungată după pâne, femeile rămân acasă și duc o viață stricată, plină de fărădelegi, că cinstea femeilor se strică, că rugina se prinde de viața lor casnică, că copiii n'au creștere cuviincioasă ca unde părinții sunt tot cu ei și-i îndreptează, — scurt că poporul sēcuesc, cu care se fălesc altcum domnii din Budapesta, pe lângă că e sărac, mai e și stricat, întinat, decăzut, — plângeri acestea care numai cinste nu-i fac guvernului unguresc și nației maghiare.

Eată la ce ar trebui să se gândească „înțelepții“ din Pesta, dar' nu la ungurisarea noastră, care nu se poate; nu la facerea de parade descreerate și risipe nebune pe tot felul de prostii și imbuibări pe seama domnilor de sus! Dar' ei nu o fac, căci ochi au și nu ved, urechi au și nu aud, căci nu este duh în gura lor și minte în căpăținile lor!

Anarhiștii

din Paris (orașul cel mai mare din Țeara-Franțuzească) nu se astempără. Abia a fost pus la răcoare *Henry Emil* cel-ce la 12 Febr. a dat cu bombă de dinamită în cafeneaua *Terminus*, și la 20 Februarie o altă telegramă vestește lumea că în un hotelul (ospetărie) numit „*Esperance*“, a fost în acea zi pusă o bombă de dinamită, care aprinzându-se a rănit greu pe birtășița. Aceasta a strigat după ajutorul poliției, și voind să iasă afară, când s'e deschiză ușa, o a doua bombă ce fusese legată cu o sirmă subțire de ușă, s'a aprins și a lovit greu pe două persoane. S'e plănuia prin aceste bombe să fie omorâți comisarii de poliție ce fuseseră chemați prin epistole ca în aceasta zi să vie la hotelul

numit. Birtășița lovită de amândouă bombe, la două zile a și murit între cele mai crâncene chinuri.

*

În aceeași zi, 20 Febr. n., seara, s'a încercat de anarhiști să se arunce în aer cu dinamită opera (ca teatru, unde însă se cântă numai) în vremea când publicul va fi de față ascultând cântările.

Mașinistul operei a descoperit un om că pune ceva jos în apropierea zidirii. 'L-a prins de loc; a chemat câțiva polițiști și 'l-au arestat, aflând la el două bombe. Ear' după acesta ceva mai târziu au fost arestate mai multe persoane dinaintea operei, cari aveau la ele bombe de dinamită.

Tot în 20 Februarie s'a descoperit de către poliția din Barcelona un complot (o legăturală ascunsă cu gând de a potopi) în contra guvernului îndreptat. Se crede că vre-o 60 de persoane s'e fie amestecate în complot.

*

Ear' în 21 Februarie s'a găsit în fața Academiei franceze (locul de întrunire a celor mai luminați bărbați de știință), o mașină în forma unei butelii (unui cilindru) în care era o materie fluidă (curgătoare, ca apa), și care putea fi primejdioasă.

Și tot în 21 Febr. s'au mai întâmplat afară de acesta, alte două atacuri cu bombe în Paris și Lyon (oraș în Franția). Mai mulți anarhiști au fost arestați.

*

În 23 Februarie se vestește, că s'a găsit o bombă înaintea locuinței președintelui tribunalului, deasemenea dinaintea mai multor case private, precum și la ușa cafenelei „*Cerazzo*“.

*

Toată lumea din Paris mai ales, este cuprinsă de un trémur firesc și o mare spaimă din pricina acestor criminali, cari de altcum pare că își joacă sfârșitul comediei lor. E înfricător jocul lor, dar' e nebun, e fără minte și prost jucat. S'au luat aspre măsuri contra lor.

SCRISORI.

Concert de țerani în Sebeș.

Sebeșul-săsesc, 8/20 Februarie 1894.

Fiindcă din părțile noastre până acum nu s'au scris nimic în prețutul ziar „*Foaia poporului*“, obștea românească ar fi în drept

se creadă, că aici nu se lucrează nimic pentru binele și înaintarea românismului.

Dar' ca și în alte părți, așa și aci la noi în Sebeș, Românii sânt însuflețiți de cauza înaintării neamului nostru și lucrează neîn-cetat spre a dovedi străinilor, că sântem un popor vrednic de o soarte mai bună.

În toamna anului trecut am făcut un nou pas înainte. Românii din Sebeș, inteligenți și țerani, ne-am strîns și am înființat o reuniune (însoțire) de cântări. La început ne părea lucrul acesta foarte greu, fiind noi aci cărturari puțini, și așa ne temeam, că nu-'l vom pute scoate la cale. Toată greutatea însă perî curând, aflând noi puterile ce ne lipsiau, în poporul nostru, în șirul țeranilor.

Fără multă greutate, s'a putut forma numai decât din țerani și țerăncuțe corul reuniunii, stătător, din 60 de persoane, între cari numai prea puțini domni, doamne, și domnișoare. Corul 'și-a început numai decât lucrarea, dezvoltând sub conducerea bravului conducător *Nicolae Todea*, o muncă încordată și sîrguincioasă, așa că în *Duminea* trecută, la 6/18 Februarie a putut să ne arete sporul făcut abia în câteva luni, sporiu ce a întrecut ori-ce așteptare.

În ziua amintită reuniunea noastră a dat întâiul concert, făcându-ne o seară plăcută atât nouă cât și străinilor, cari spre lauda lor fie zis, au luat parte aproape toți din Sebiș, așa că sala cea mare dela hotelul „*Leul de aur*“ era îndesuită de public.

Îți era mai mare dragul să privești la țeranii și țerăncuțele noastre, când s'au prezentat pe bină în costumele lor frumoase și atrăgătoare. Dar' îți era și mai drag, când vedeai, că acești țerani sânt în stare să facă publicului ales o seară atât de plăcută, și prin cântarea lor să pună în uimire pe străini, cari poate au venit numai din curiozitate, neputându-se ei aștepta dela un cor de țerani deodată la așa de mult, cât s'e-i îndestulească pe ei.

Toate cântările din program au fost predate cu toată acurățetea și frumșetea, așa că după fiecare cântare aplausele ascultătorilor părea că nu mai au sfârșit. Mai multe cântări au trebuit să se repețească.

Și a dovedit poporul nostru cu acest privilegiu, ca și de altă-dată puterea lui de viață și dragostea ce o are pentru cultură și înaintare, a dovedit, că părerile, ce le place străinilor a 'și-le face despre poporul român, sânt greșite

Din jurul Blajului.

Culese de *Ioan Axente*, student.

Bate vântul când și când
Eu cu mândra povestind,
Bate vânt nu înceta
Eu cu mândra aș mai sta.

Mândro de dor după tine
S'a uscat frunza pe spine,
Mândro de doruțul t'eu
S'a uscat frunza pe t'eu.

Am fost pe unde-am iubit
S'am aflat locul p'arlit
Și fetițele plângend
Și nevestele oftând.

Lelea mare și voinică
Nu-'mi place că-i cam cănită,
Ci-'mi place lelița mică
Că mă sărută de frică.

Mândro de când te iubesc
De dorul t'eu mă topesc,
Mă topesc și mă p'arlesc!

(De lângă Dej.)

Culese de *Augustin Pop*, învățător.

Bade inimă de peatră
Ce nu vîi la mine-odată,
S'e mă vezi vie-'s ori moartă,
Și măicuța cum mă poartă,
Că mă poartă ca pe-o floare
De mă mai usc pe picioare!

Lelea cu șurț de mētasă
Ar fi bună preoteasă;
Pagubă că nu știi coasă;
Lelea cu șurț de barșon
Ar fi bună după domn
Cenușa-'i ajunge 'n horn
Și-'n cuptor mățele dorm,
Căni latră și pe vatră.

Câte șute, câte mute,
Toate-'s cu barșon pe frunte,
Lelea cu barșoanele
Nu ști mulge vacile.

Hu iu-iu fată da Rus,
Poale la cămașe nu-'s,
Ba zeu sânt dar' nu le-am pus
Că-'s la maica mea pe fus.

Din Șieithin.

Culese de *Demetriu Micu*.

Frunze verde lemn uscat
Tinerel m'am însurat,
Urită nevastă-am luat.
N'am luat-o că mi dragă
Ci-am luat-o că-are blagă.*)
Ce folos am de-a ei blagă
Dacă ea nu 'mi-a fost dragă?

Frunză verde de săcară
Te-am așteptat mândră-a seară.
Ca să vini până 'n ușiță
S'e-'mi dai o țir de guriță,
Înzadar te-am așteptat
Tu poate că 'ți-ai uitat
Ai uitat ce 'mi-ai spus Joi
Ca să vin seară la voi!

Frunză verde de pelin
Am o mândră ca un crin,
De frumoasă e frumoasă
Dar' la lucru e lenoasă.

*) blagă = moșie, avuție.

și reuțicioase. Numai conducere bună trebuie și poți face cu acest popor minuni.

Românii din Sebeș au apucat pe calea cea bună, înainte deci! să lucrăm neîncetat, și să ascultăm și spriginim pe cei-ce muncesc, se ostenesc și se jertfesc chiar pentru cultivarea noastră, și viitorul ne este asigurat și frumos!

Un Român.

Țerani vrednici!

Ocolişul-mic, 6 Februarie 1894.

Onorate Domnule Redactor!

Sânt abia dela începutul acestui an școlastic în comuna Ocolişul-mic, ca învățător. N'am venit cu mari închipuiri despre naționalismul poporului român de aici, fiind Ocolişul-mic aproape de comuna maghiară Alsó-Jára, și socotind eu că în puterea acestei vecinătăți, Românii de aci să fie înfrunziți de vecinii Unguri și înmuiați, slăbiți poate în simțmintele lor naționale românești.

Dar' trebuie să Vă spun, că în privința asta poporul român din Ocoliş 'mi-a arătat chiar contrarul. 'Mi-a arătat că și aici el e treaz, deștept, și deplin mândru de naționalitatea și legea sa.

Îndată-ce eu m'am așezat în această comună, dela a doua seară au și prins a veni la mine bătrâni și tineri, și după-ce îmi dădeau o „bună-seară“ cu multă bunăvoință, îmi ziceau numai decăt: „Domnule învățător, fii bun și ne cetește foaia care vine dela Sibiu, că Doamne cum ne place să o ascultăm și să mai înțelegem și noi cum mai stau trebile în țeară și ce mai au de gând Domnii ăștia să facă cu noi?“

Îmi este firește datorința să ascult cere-rile poporului în mijlocul căruia trăesc și care mă susține, și îmi împlinesc cu dragoste datorința și le împlinesc voea, și așa am luat și le-am cetit foaia plăcută, lor ear' ei mă ascultau cu mare luare aminte, și am băgat de seamă de pe fețele lor, că tare îi mișcă și mult se înduioșează când li-să vestește prin foaie câte o veste dureroasă și neprielnică, păgubitoare neamului nostru.

Sânt de vre-o cinci luni aci, dar' mai n'a fost seară, în care să nu-'mi vie la școală bătrâni și tineri, cari neputând ei ceti, mă roagă pe mine să le cetesc „foaia care vine dela Sibiu“. Văzând eu în locuitorii de aici atâta dragoste și iubire pentru neamul lor românesc, sânt foarte vesel și îmi plac mult.

Dinșii petrec cu luare aminte ce se petrece cu frații noștri din această țeară și se bucură de bucuriile lor și se întristează de durerile lor. Așa s'au întristat mult ascultătorii mei când le-am cetit despre prigonirea învățătorilor din comitatul Timișului.

Plugarii din această comună sânt Români buni; nu sânt mulți, dar' au stăricică bună și au în fruntea comunei un jude harnic, neobosit, Ioan Trinca, care își pune toate puterile pentru înaintarea binelui satului.

Așa sânt oamenii din Ocolişul-mic, și eu vă vestesc și pe D.-Voastră despre asta și pe acei, cari cetesc „Foaia Poporului“, că vrednici sânt de a fi știuți.

Pe lângă cari rămân al onoratei Redacțiuni stimător:

Iuliu Holder,
învățător.

CRONICĂ.

Convocare. Membrii „Reuniunii a doua de înmormântare“ din Deva sânt rugați a se întruni la a VI-a adunare generală ce se va ține *Duminecă în 4 Martie n.* în sala primăriei din Deva, la 3 oare după amiază. Se va pertracta în adunare: Raportul general despre activitatea comitetului administrativ, starea reuniunii și alegerea unui de a comitetului. Deva, 18 Februarie 1894. — *Alexiu Olariu*, director, *Augustin A. Nicoară*, secretar.

*

Logodnă. Dl *George Lupu* ales preot în Roșia, și-a încredințat la 26 Februarie n. de viitoare soție pe d-șoara *Valeria Decean* din Sibiu.

*

Daruri bisericeii din Brad (lângă Olt) au făcut de curând următorii credincioși ai ei: *Vasiliu Pinciu*, care venind din România, și voină a face pomană pentru un frate răposat al său, la îndemnul învățătorului pensionat *Teodor Hoaghia*, în loc de a face pomană, a cumpărat pe seama bisericii un molitvelnic legat frumos, în preț de 5 fl.; — ear' domnul învățător *N. If. Ursu*, dimpreună cu câțiva soți, au cumpărat un epatrafir și mâncare în preț de 7 fl. — pentru ceea-ce li-se aduce binevoitorilor dăruitori și pe această cale mulțumită

*

În părțile Bihorului, după-cum ne vestește corespondentul nostru de acolo, nutrețul se scumpește foarte tare, din pricina iernii ce s'a pus de nou, și oamenii cuprinzându-se mai ales cu oieritul, neputându-și scoate oile la pășune. —

*

Contra Jidovilor în România se pășește aspru de unele foi. „*Naționalul*“ din București spre pildă, aduce la cunoștința tuturor, că el primește și publică ieftin ori-ce înștiințări, ori-ce publicații, cu prețuri de tot ieftine, *afară dela fidani!*

*

O nouă jertfă a urei cu care se poartă față de noi stăpânirea ungurească și slujbașii săi, a căzut de curând învățătorul *Ioan Giurgiu* din Iara pentru-că a subscris și dînsul adresa de alipire alături cu *Valeriu Moldovan*, de care am vorbit în numărul trecut. Fiind și dînsul ascultat, dl *Giurgiu* a recunoscut-o de a sa adresa, și după ascultare a fost numai decăt, în 22 Februarie petrecut în închisoare de doi gendarmi, fără a-l lăsa să mai meargă acasă, fiind pornită contra lui — precum se zice — și o nouă cercetare pentru-că ar fi vorbit ceva rău de Unguri în o ospătărie.

*

Moarte. *Ioan Bogoevici*, preot român gr.-or. în Bănia, a răposat la 2 Februarie 1894 în etate de 72 ani. Fie-i țărina ușoară!

Economia de lapte. Fiecare țeran a făcut experiența, că iarna în urma nutririi în grajd a vacilor, laptele își perde atât din bună-tatea sa, cât și din cantitatea sa. Atragem deci atențiunea economilor asupra prafurilor *Korneuburg* pentru nutrire vitelor ale lui *Kwizda*, furnisor al curții c. și reg. austro-ung. și al curții reg. române, pentru preparate veterinare, *Korneuburg* lângă Viena. Aceste prafuri ca adaus la nutreț, dându-se regulat la vaci contribuie mult la îmbunătățirea laptelui și la înmulțirea cantității sale.

R Î S.

Țiganul și cașul.

*Fuseiu la nănașu
Mâncui norocașu,
Mă băgaiu în casă
Și gădesc pe masă
Un biet cușitaș
Ce grigea de-un caș...*

*Luaiu cușitașu
Să vedă fugă cașu...
Cașu pe picior
Pân' la podișor...*

*Eu iute-'l ajung
Tocmai într'un cot,
Cu dinții-'l împung...
Mâncaiu jumă-tot...*

*Da vine nănașu,
Vede că nu-'i cașu,
Și io-'l cunoscuu
De pe bățul lui
Că vrea să glumească
Și să mă cinstească...*

*Eu fuga să scap,
El țiop! după cap...*

*Și cu băta cea de corn
Tot mă strigă ca să 'ntorn,
Da mă roagă, și mă 'n bie
Să mai șed la omenie...*

*Eu că nu șed, că mă duc,
De mulțam săriam tot cuc...*

*Gardul fiind streșinit
Nu știam pe unde-am venit
Mă las jos și jos am stat
Mort pe vatră 'ntins, culcat
Pân'or mers vacile șe
S'or întors pe dincolé...
Și când dau ca să mă scol
Mă vedă că nu-'s 'n ocol.*

*Sar sus și mă socot:
Nănașul de căne
Mutase gardul tot
Pe din jos de mine...*

Românul Bortoșiu.

*

*Domnișoara Didina e desnădăjduită.
— Ah, Costică, mi-s'a urit de vi-
eața asta, parol! — Dă-mi 200 de fl.
să-mi iau multă stravă să mor iute!..*

*

În birt.

*— Lucru neînțeles. La D-ta vinu-
rile albe și negre au acelaș preț.*

*Birtașul: apoi de, nu mă costă așa
mult vâpseaua aceea, și vreau să-mi
treacă...*

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.
Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu,
răspunzător: George Moldovan.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Legumăritul în Martie.

Prăsirea și cultura legumilor pățimesc la noi de numeroase și grele scăderi. În cele următoare vom scoate la iveală scăderile mai mari cum și mijloacele de îndreptare.

O mare scădere este că în loc să înceapă pregătirea pământului și sămănatul pe dată-ce s'a desprimăverat, economii nostri continuă a rămâne în așteptare cu săptămânile de-arindul. Sămănate astfel într'un târziu, prin Aprilie sau Maiu, legumile sunt osândite a răsări tocmai în ajunul căldurilor adese secetoase. Urmarea este, că unele legumi, d. p. ridichile și lăptuca (sălata) îmbrăncesc, earăși altele, d. p. pătrînjeii, morcovii (morcoii, morogii, murele) și chiar ceapa nu au când se desvolta îndeplin.

Dintre foloasele datorite sămănatului timpuriu, prin Martie sau și Februarie, amintim următoarele: Aerul răcoros și umezeala proprie pământului de curând desghețat lucră împreună pentru o grabnică încolțire. Sămăntețele virtuose de pătrînjei, morcovi ș. c. l. au când se înmuia și răsar astfel mai de timpuriu. Ridichile, varza (curechiul) ș. c. l., atât de expuse la purecii de pământ apucă, ca să zicem așa, deasupra necazului până a nu fi dat năvală insectele (gângăniile) amintite și multe altele. În ajunul primăverii, așadar' până a nu fi început lucrul câmpului, economul are mai mult timp liber decât în toiu lucrului prin Aprilie și Maiu.

Am pute continua cu înșirarea de foloase, dar' ne oprim recomandând cu toată stăruința sămănaturile de timpuriu.

O altă scădere și mai mare este, că economii nostri pregătesc tărâmul grădinii din seamă afară rău. Pe lângă că nu aplică hârlețe (arșeuri), care să răsbată în adâncime, ei taie pământul în bucăți prea mari, pe care adese le răstoarnă așa întregi peste olaltă dimpreună cu tulpinele de burueni. Nu trece mult și buruenile odrăslesc din nou, amenințând tinerile legumi cu îmbrăncire. Gunoiul se pune ca de leac și nu se împrăștie deopotrivă, ci se îngroapă vilvoiu în brazdă. În loc de a se scormoni bărbătește și cât mai adânc prin o greblă cu dinți largi de fer, săpătura se sgârăe nițel pe deasupra așa, că bulgării (bruşii) rămân aproape neatinși. O greșeală păgubitoare este, că se împrăștie sămăntă îndoit și chiar întreit mai multă decum s'ar cuveni. Crescând astfel îmbulzite peste măsură, plantele rămân foarte slăbuțe și multe din ele se istovesc împrumutat.

Eată în câteva cuvinte cum se îndeplinesc la noi cele două lucrări atât de însemnate: pregătirea tărâmului și sămănatul.

Îndată-ce pământul s'a svintat binișor, ne apucăm de lucru. Începutul se face cu stringerea cotoarelor și altor rămășițe netrebnice din tabla de săpat. Gunoiul ce s'ar pune să fie putred; el se va risipi cât mai deopotrivă. Isbutirea atrnă în foarte mare parte dela îngrijirea și dibăcia, cu care se sapă pământul. Dreptaceea, hârlețul se va înfige cât se poate mai adânc, tăind pământul în fâșii subțirele, care se pun întoarse la aceeași înălțime. Într'aceea fâșiile se măruntesc una câte una prin tăișul sau dosul hârlețului și totodată se curăță de toate rădăcinile buruenoase, hârbe, petri și alte obiecte netrebnice. Tocmai fiindcă presupune multă deprindere și îngrijire, lucrarea săpatului nu se va da cu ruptul, ci se va încredința unui lucrător îndemănat.

Fâșiile săpate în lățime de 2—3 pași ar trebui scormonite bărbătește prin o greblă de fer cu diții îndoit mai lungi și mai rari ca de obicei. Netezirea însăși urmează a se face cu o greblă de lemn.

Isprăvind cu tabla întreagă, aceasta se obleşte frumos pe de margini, apoi se împarte în straturi (răzoare) de câte 120 cm. lățime. Straturi oable, frumoase și cât mai deopotrivă nu se pot croi decât prin mijlocirea unei sfoare, înzestrată la capete cu pociumbi lungi și puternici.

Astfel ar trebui pregătit tărâmul, dacă este să isbutească legumile în deajuns.

Care lucrare cum ar trebui îndeplinită, se va vedea din expunerile ce urmează.

În cursul lui Martie, când nopțile amenință cu frig și brumă, nu se vor intrupa pământului decât sămănte, care încolțesc anevoe sau care dau naștere la plante răbdurii, cum sunt d. p. pătrînjeii, morcovii, lăptuca, spinacul, ceapa, ridichile și mazerea. Despre legumile, care se sporesc prin răsad, se va vorbi altădată.

Mazerea se va sămăna în brazde (brezde) oable și 4—5 cm. adânci. Fiecare strat cuprinde două brazde. Sămănta se împrăștie regulat, în depărtare de cel puțin trei degete. Acum se astupă brazdele cu țărână, care se apasă bine, cu dosul lopeții sau și cu altceva.

Celelalte legumi, de care s'a făcut amintire, se seamănă și ele în șențulețe trase cu colțul sapei sau altă unealtă potrivită. Mult mai spornică este cunoscuta brezdare cu dinții greblei. În cazul dintăiu sămănta se pune rënduri-rënduri pe fundul șențulețelor, în cazul al doilea se împrăștie asemenea grăunțelor de bucate. Lucru de căpetenie este, ca firele de sămăntă să se vină la o depărtare cât se poate mai deopotrivă. Economii nostri, reamintim, îndatinează a sămăna îndoit și chiar întreit mai des decum s'ar cuveni. O altă greșeală ce ei fac este, că îngroapă sămăntețele prea adânc. Să ne deprindem deci a sămăna mult mai rar și mai în față ca de obicei.

Îngroparea sămăntelor se va îndeplini cu ajutorul greblei de lemn.

Straturile sămănate ar fi bine să se apese cu dosul lopeții sau cu o scândură ghiluită. Scopul apăsării este îndoit: venirea sămăntii în nemijlocită atingere cu pământul și urcarca mai grabnică a umezelii din afunzime înspre pătura mai din sus, locașul sămăntii.

Udatul cu străcurătoarea se va reînoi ori de câte ori pământul amenință a se usca.

Alegerea și cumpărarea altoilor.

Când cu alegerea și cumpărarea altoilor și pomilor din târg sau de aiurea, economii nostri, aproape toți, fac mari greșeli și se păgubesc oarecum înadins. În loc de pomi trainici, sănătoși și croiți cum s'ar cuveni, adesea 'i-am văzut cumpărând gozuri netrebnice sub cuvânt de eftinatate. Urmarea este că, necum să tragă folosul dorit, nu arare-ori se trezesc cu banii aruncați de giaba. Decât astfel de pomi subțirei, bolnăvicioși și gârboviți ca vai de loc, mai bine nimica.

Un pom bine desvoltat și de soi ales se prinde ușor, înaintează în grabă și produce mai bun câștig decât 3—4 altoi ofticoși și de neam prost.

Calea cea mai nimerită este să cumpărăm dela grădinari cinștiți și destoinici, nu însă dela precupeți (sfîrnari, hăsnari) care, sub cuvânt de marfă eftină, se silesc a o vinde cu dobânda proprie și în paguba altora. Destul că, în buna credință de a fi agonisit te miri ce soiuri alese, câți nu se pomenesc într'un târziu cu altoi ticăloși, de soi prost și chiar pădureți!

În fața acestor greșeli, de care se fac vinovați economii nostri, va fi a bună seama binevenită îndegetarea pe scurt a cerințelor ce ar trebui să întrunească altoii și pomii de cumpărat.

Cea dintăiu și mai de căpetenie cerință este, ca să fie înzestrați cu numeroase rădăcini proaspete, sănătoase, lungi și cât mai puternice. O cerință neapărată sunt rădăcinile subțirele, numite și ațoase (firoase; mustăți), care ele absorb din pământ materiile nutritoare; în lipsa totală de rădăcini ațoase, pomii nu se prind sau apoi tânjesc ca vai de ei. Întăietate se cuvine pomilor, a căror rădăcini se rămuresc mai mult în lături decât în jos. Decât earăși rădăcini puține și groase, mai bine multe și subțiri. Expuse fiind soarelui și vântului, chiar și numai în curs de câteva oare, rădăcinile se vestejesc și se prind anevoe. Rădăcinile altoilor de vândut ar trebui ținute în pământ sau mușchiu jilav. Precupeții și chiar unii dintre grădinarii nostri au năravul, că țin rădăcinile desgolite timp îndelungat și uneori zile dearindul.

Trunchiul altoilor să fie cât mai gros, cu deosebire în partea din jos. Trunchiurile subțirele și cele înalte au scăderea, că expun pomii la vânturi și vijelii, că prin urmare se frâng uneori sau se încovoae și îmbrâncesc sub povara de mai târziu a crengilor și poamelor. Altoii cu trunchiuri scurte se recomandă chiar și pentru locuri încâtva adăpostite și cu atât mai virtos pentru ținuturi, care pătinesc de vijelii aspre. Coaja altoiului să fie netedă și sănătoasă, ear' nu vătămă, bolnavă sau mușchioasă. Pe lângă că și așa se oblesc dela sine și mai târziu pier cu totul, cotiturile mai mici și nodurile vindecate slujesc ca dovadă, că trunchiul a fost retezat și croit cum trebuie. Este prin urmare greșită datina economilor nostri, care se feresc cu ori-ce preț de trunchiuri noduroase și nu cumpără bucuros decât altoi obli ca luminarea și cât mai svelți.

Locul altoirii să fie sau aproape de pământ sau în coroană (crengi); pomii, care s'au fost altoit pe la mijlocul trunchiului, se frâng cu înlesnire.

Coroana să fie croită din 4—5 crengi puternice și cât mai deopotrivă.

Altoii și pomii, care întrunesc cerințele amintite, se prind și înaintază grabnic, sunt mai răbdurii și rodesc neasemenat mai bine decât pomii slăbuți, gheboși, vătémați și atinși de boale.

Cu prilejul cumpărării să nu uităm a știrici până și împrejurările locale, în care altoii s'au fost prăsit, nu culegând eac' așa ce ni-se imbie eftin, ci alegând pomi aveau trainici și de obârșie din grădini, care seamănă cu a noastră, în ce privește clima și felul pământului.

Înaintarea economiei prin școale.

Noi Românii din Ardeal și Ungaria afară de prea puține altele, avem numai școale sătești; ear' satele, știm bine, sunt locuite de economi. Prin urmare, este cel mai înțeleptesc lucru, ca în aceste școale, pe lângă învățătura de carte și creșterea bună să-și agonisească fiii de economi în măsură cât mai mare tot felul de cunoștințe economice.

Trebuie să-1 doară pe om inima, vându-l starea înapoiată a grădinilor noastre și gândindu-se la folosul înzecat ce s'ar pute scoate din ele prin muncă povățuită de luminile științei.

Și cât de tare 'i-se înalță omului inima, când numai se gândește, ce bine și ce îndestulare vor avea următorii nostri peste 50 de ani, când toate grădinile românești s'ar îndesul cu pomi de soiuri ales și cu tot soiul de legumi! Da, grădinile, care astăzi n'aduc aproape nici un folos, s'ar pute pface, în câțiva zeci de ani, în tot atâtea raiuri pământesti și lipsele oamenilor s'ar împuțina.

Chiar și cel mai sărac econom, care își are căsuța și grădina sa, ar pute să aibă poame și legumi cu îmbelșugare peste tot anul, pentru sine și familia sa, și ar pute să-și vînză din ele pentru acoperirea multelor trebuințe, câte se ivesc la fiecare casă.

Mii și mii ar aduce întinsele grădini cultivate fiind în regulă cu pomi și legumi, și milioane sutele de mii de grădini, a tuturor Românilor.

Aceste lucruri bune și folositoare, care le putem avea și trebuie să le avem, se pot pune la cale mai ușor cu ajutorul școlii.

Este lege, și bună lege este aceasta, ca fiecare școală dela sate să-și aibă grădina sa, în care școlarii să învețe cu deosebire cultivarea pomilor, ear' fetițele cultivarea legumilor. Legea aceasta este adusă înainte cu 26 de ani. Dar' în câte locuri se face destul acestei legi? În prea puține; dar' nime nu trage la răspundere comuna, care nu se îngrijește de închiderea cum se cade a grădinei școlare și nici pe învățătorul, care nu-și dă silința să facă cel mai mare spor în grădinarit.

De lucruri de aceste nu-1 doare pe nime capul; alte dureri au cei din fruntea țării noastre, adevă să se audă limba maghiară pe toate plaiurile românești; măcar că mai frumos și mai folositor ar fi, când aceste plaiuri s'ar vedea odată acoperite cu tot felul de pomi și alte plante alese.

Grădinaritul este atât de însemnat, încât ori-ce învățător, care nu face spor vedit în acest ram de economie, ar fi vrednic să fie scos din slujbă. Pentru-că cel-ce nu aduce jertfe pentru înaintarea grădinaritului, fie-i școala ori-cât de bună și altfel școlarii cât de bine pregătiți, tot n'a făcut deajuns chemării sale, fiindcă nu lucră din destul pentru înaintarea în avere a poporului.

Dările și greutățile de tot felul se înmulțesc în mod înspăimântător, an de an; ear' venitele economilor stau locului, ba în multe locuri dau înderēt. Mare vrednicie este așadar' a-ți pune cele mai bune puteri pentru înaintarea în bunăstare a poporului, care din puținele sale venite, câștigate în crunte sudori, susține aproape singuri pe cei care sînt în slujbe, susține oștenii țării, școalele ș. a.

Ar fi dar' cu drept, ca și din partea școlii să se facă tot ce se poate face pentru binele acestui popor, care pe toți îi susține din ce are el mai bun.

Și eată ce s'ar pute face chiar și în cel mai de pe urmă sat: Fiecare învățător să samene toamna mii și mii de simburi de mere, pere, prune și așa m. d.

Tinerii pomișori, răsăriți din simburii sămănați, să-și îngrijească învățătorul împreună cu școlarii, și la timpul seu să-și

altoască. Astfel cu puține cheltueli, în vreme de câțiva ani, s'ar prăsi sumetenie de altoi, cu care s'ar umple grădinile cele goale ale economilor. Ear' școlarii deprinși în grădina școlii la toate lucrările ce se recer pentru cultivarea pomilor și legumilor, ar pune negreșit mâna să facă câte ceva și ei de ei în grădinile părinților și mai târziu în ale lor.

Așa însă, cum se învață astăzi grădinaritul și alte ramuri ale economiei la școalele sătești, nu e nădejde de a avea nici după sute de ani grădini cultivate în regulă. Și prin urmare iubitul nostru econom nu poate face pași mai spornici spre înaintare, în avere și bunăstare.

Dăm așadar' cetitorilor nostri sfatul: să stăruiască neîncetat, ca grădina școlară să fie închisă cum se cade și învățătorului, când el 'și-ar uita de una din cele mai de căpetenie datorințe ale sale, să-și aducă aminte și chiar să-1 constringă a învăța pe școlari și a-1 face cât mai îndemnatnici în cultivarea pomilor, legumilor și florilor.

În felul acesta am pute zice cu tot dreptul: *școala lucră pentru înaintarea economiei și pentru bunăstarea poporului.*

r. s.

Îngrășarea fenațelor.

După-cum am fost zis în „Foaia Poporului” cu alt prilej, țeranii nostri muncesc pământul arător și-1 supun la îngrijiri fel și fel. De dragul arăturilor, ei nu pregetă a jertfi cea din urmă porție de gunoiu. Idolul economic, căruia se închină, este prăsirea de bucate multe și frumoase, fie și cu prețul de a lăsa fenațele (livezile, riturile) cu deservirire în grija sorții. Toți știu, ce e drept, să prețuească însemnătatea cu totul osebită a nutrețului. Când însă vorba este de a supune fenațele la îngrijirile cuvenite, ei se codesc și dau din umeri. Țeranii nostri conglăsuesc de altcum în părerea, că fenațele răsplătesc cu prisos jertfele și munca, de care s'ar fi învrednicit. În adevăr, știu ei prea bine, că prin îngrășări cu mult gunoiu, prin stîrpirea mușinoaelor și tufăriilor netrebnice, prin abaterea apei de prisos, prin grăpături și alte câteva lucrări și așa ieftine, ierburile înaintază de minune și produc fên îndoit și întreit mai mult decât lăsate fiind în voia întâmplării. Dar' îndeșert; căci ei s'au obicinuit a privi fenațele drept cenușotce!

Cel mai puternic mijloc de a îmbunătăți fenațele și a produce nutreț neasemenat mai mult și mai bun ca de obicei este negreșit îngrășarea cu gunoiu.

Între gunoiurile priincioase fenațelor se numără: gunoiul putred de grajd, compostul vechiu și mărunt, cenușa, funinginea și îndeosebi gunoiul fluid (curgăcios), pregătit din urină (ud), găinaț, sânge, cenușe, excremente din eșitori și c. l. în

amestec cu apă. De cumva s'ar fi întrebuințat gunoiu păios, care și el priește, atunci rămânem în așteptare până-ce s'au mênunțit și furișat printre ierburi, apoi strângem pășul cu ajutorul greblii sau prin grăpături.

Gunoiul ar trebui cărat și risipit pe când pământul este uscat; căci fiind jilav sau chiar apătos, roatele carului și picioarele vitelor răsbat adânc, pricinuind ierburilor mare stricăciune. Un alt timp și mai potrivit este iarna, când economii și așa sunt puțin ocupați. Este însă neapărat ca pământul să fie înghețat. Prin multa umezeală de mai târziu, gunoiul se desalcătuește și zama din el are când se străcura înspre rădăcinile ierburilor.

Înlăturarea mirosului de napi din lapte.

Economii nostri au început și ei să prăsească napi (sfece) de nutreț pe seama vitelor. După-cum se știe, prin nutrirea cu mulți napi, laptele vacilor adese capătă un miros nu tocmai plăcut. Un nimerit și practic mijloc de a preîntîmpina acest neajuns este să nu dăm vacilor cu lapte decât partea crescută în pământ a napilor, nu și partea, care crescuse afară de pământ și care, lucru firesc, poate fi dată vacilor sterpe sau altor vite.

Lăsați albinele să sboare pentru curățire.

Este o lege foarte însemnată în stupărit: *cu cât vor ave albinele mai de timpuriu prilej de a sboara pentru curățire, cu atât putem ave nădejde mai bună de a isbuti stupii mai bine în primăvară.*

Albinele gustă și peste iarnă din miere, și cu cât le e mai frig în cojniță, cu atât mănâncă mai mult, pentru-că prin nutrirea se naște căldură în trupul lor și astfel pot întîmpina asprimea iernii mai cu înlesnire; cu cât vor mânca mai mult, cu atâta au lipsă să ese mai curând la sborul pentru curățire, la din contră sunt silite să-și lapede materiile din ele (cufoarea) în cojniță și astfel se naște un miros greu și boale înlăuntru, care pot chiar și nimici stupul.

În părțile Sibiului ni-s'a dat prilej de astădată să lăsăm albinele pentru sborul de curățire în 12 Februarie căl. nou.

A și fost aceasta o zi atât de frumoasă și de călduroasă, cum de multe-ori nu întâlnim prin Martie.

Cu puțin mainainte, vântul topise zăpada (neaua), încât nu o mai vedeai decât unde și unde, ascunsă de soare prin ripi adânci. Ear' în 12 a lunei amintite, fiind zi senină și nebătând vântul, noi stuparii am avut o zi din cele mai vesele.

Albinele au sburat de dimineața până seara neîntrerupt și fiind destul de cald și în stupină, scriitorul acestor rânduri a curățit albinele moarte și sfirmiturile de faguri din toate cojnițele.

În 14 Februarie, începând earăși să ningă din greu, de aici încolo albinele pot să-și vază mai în tignă de somnul și treburile lor. În unele cojnițe, matcele au început a oua și sînt și pui mărișori.

Mijloc de a împedece strivirea purceilor sugători.

Nu arareori se întîmplă, că scroafele strivesc purceii de curînd fetați în picioare, cășunând astfel pagube destul de simțite. Așternutul de paie lungi are scăderea, că purcelășii se ascund așa, că scroafa nu-i vede și astfel îi calcă mai ușor decât așternînd pleavă sau paie scurte. Pricina strivirii trebuie căutată mai ales în năravul ce au scroafele de a se răzima de părății cotețului până a nu fi apucat purceii să se ferească. Pentru de a întîmpina acest neajuns, n'avem decât să înzestram părății cu câte o scândură sau lăstar care, înțepenit fiind la depărtarea și înălțimea cuvenită, împedece apropierea scroafei și prin urmare strivirea purceilor.

Leac pentru limbrici.

Ferbem în 300 grame de lapte dulce 20 grame de usturoiu (aiu) pisat. După-ce s'a răcorit binișor, laptele se străcură și se trage în clistir, aplicându-se în șezutul copiilor, dimineața și seara, în curs de 2—3 zile.

Cuib de verdeață.

Se ia un burete (sponghe) stors bine de apă și se vîră în găuri grăunțe de orz, trifoiu și c. l. Buretele se acață (agață) la fereastră în fața soarelui și se udă din când în când. În curînd vom vedea răsărind din găurile buretelui sfircuri (colți) verzi, care se întind treptat și formează cu vreme un cuib de verdeață drăgălaș și plăcut ochilor.

Curățirea covoarelor.

Așternem covorul cu fața pe zăpadă (neură) îndeplin curată și batem din greu cu un baston de trestie sau altceva. Cu chipul acesta covoarele, îndeosebi cele flocoase, se curăță de minune.

Întinderea mănușilor de piele.

Se udă puțin o cărpă albă și se împătură în ea mănușile prea strimte. După 2—3 oare, pielea ajunge a fi mlădioasă și se întinde bine.

O carte folositoare.

„Compas Românesc”, este numele unei cărți ce a scos-o de sub tipar dl Petra-Petrescu la Brașov. Cartea cuprinde o amănunțită cercetare asupra stării tuturor băncilor de bani din țeara noastră. Ne arată în șir, după bătrânețe, întâiu toate bancele românești, apoi pe cele ungurești și săsești.

E folositor să cunoaștem noi stările deosebitelor bănci? Negreșit. Pentru-că o un lucru netăgăduit, că azi mai nu este cap de familie, care să nu aibă de lucru cu băncile. Cei mai mulți au lipsă de ele ca să împrumute, dar' mulți și pentru-ca să-și depună prisosul agoniseliilor lor la bancă spre păstrare și creștere. Ear' dacă vrem să depunem banii la bănci, bine e, ca să cunoaștem starea acelei bănci, ca să știm cui încredințăm averea noastră.

Carticica dlui Petra-Petrescu ne dă deslușiri de acest fel. Aci aflăm înșirate toate băncile, la fiecare spunîndu-se ce capital are, ce sumă de bani pune în curgere, și câtă dobândă curată îi curge la an, un lucru, din care apoi poți da cu socoteala, poți chibzul, care e starea fiecăreia dintre bănci, care e vrednică de încredere și care nu. Pentru-că e spus la fiecare, cât e dobânda curată a băncii și cât de mari îi sînt fondurile de rezervă ș. c. l.

De tot avem cu finea anului 1892: 37 de bănci române, care toate stau bine și sînt mai sigure ca multe din cele maghiare. Carticica ne lămurește acest lucru mai bine; căci ea pune față în față băncile române cu cele străine.

La sfîrșitul broșurii dl Petrescu lămurește pe scurt și foarte ușor de înțeles pentru oricine soiurile de efecte (hârtii de valoare, obligații), bursa de efecte, cuponii hârtiilor de preț ș. a., însoțindu-le cu sfaturi folositoare pentru ori-și-cine, care ar ave de a face cu bănci și cu hârtii de bancă.

Ori-ce Român va fi dornic să cunoască propășirea băncilor noastre din an în an și aceasta scurt, frumos și lămurit o găsește descrisă în carticica dlui Petra-Petrescu, pe care făgăduiește a o scoate an de an de aci înainte.

O recomandăm deci cu căldură publicului nostru.

E. B.

Știri economice.

Curs de pomărit. *Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului* atrage luarea aminte asupra concursului publicat de ministrul ung. de agricultură, pe temeiul căruia în zilele dela 28 Martie până la 6 Aprilie n. se va ține la școala de viierit din *Budapesta* și în zilele dela 2—11 Aprilie la școala agricolă din *Mănăștur* (Kolozs-Monostor) un curs de pomărit. Scopul cursului e, ca învățătorii mai tineri, care conduc școalele de pomărit, să-și câștige mai ales cunoștințe practice în cultura pomilor și prăsirea lor; ca absolvenții cursului să poată fi numiți cu timpul inspectori districtuali pe lîngă școalele comunale de pomărit; și în sfîrșit ca să se dea ocaziune proprietarilor cât și grădinarilor de pe lîngă domeniile, reuniuni și comune, a-și câștiga cunoștințele de lipsă la nobilitarea și îngrijirea pomilor.

La amîndouă cursurile se primesc numai 16 învățători, care vor căpăta suma de 15 fl. pausal de călătorie și 1 fl. 50 cr. pe zi pentru susținere. Învățătorii, care anul trecut au făcut acest curs, în anul curent nu pot fi primiți.

Doritorii de a lua parte la unul din aceste cursuri s'și înainteze cererile cu timbru de 50 cr. până la 1 Martie n. a. c. la ministrul reg. ung. de agricultură în Budapesta deadreptul. În cerere se se arete vârsta, cunoștințele de limbi și timpul petrecut până acum la vre-o școală de pomărit, ceea-ce este a se dovedi prin atestat.

Afară de învățătorii amintiți se primesc la acest curs și 3—4 proprietari de pământ, grădinari sau privați, care însă nu vor fi împărtașiți cu ajutorul de stat. Și cererile acestora au să se înainteze la ministru până la sorocul amintit. Absolvenții cursului vor fi supuși la un examen teoretic și practic și vor fi înzestrați cu testimoniile prescrise.

Vânzare de vite de prăsilă. Direcțiunea reg. ung. de prăsilă cailor din Făgăraș împărtășește, că la 9 Martie c. n. a. c., 9 oare înainte de amezi, se vor vinde prin licitație în comuna Șercaia următorii bivoli de prăsilă, anume: 10 tăurenci, 4 bivolițe cu lapte și 11 juninci gonite.

Totodată aduce la cunoștință, că în Făgăraș se vor vinde din mână liberă vite de prăsilă, soiul *Pinzgau*, anume: 11 tăurenci, 11 vaci cu lapte și 5 juninci gonite.

Tîrguri de cai militărești (remontă) se vor ține în estan precum urmează: La 9 Martie c. n. a. c. în Dej, la 11 Martie în Ghiriș, la 13 în Murăș-Oșorheiu, la 15 în Cohalm, la 17 în Sepși-St.-Georgiu, la 19 în Brașov și la 21 Martie în Sibiu. De însemnat e, că la aceste tîrguri pot fi aduși numai cai sănătoși și buni pentru trebuințele armatei. Caii se aibă vârsta de 4 ani împliniți și se nu fi trecut peste vârsta de 7 ani. Deosemeni caii se aibă înălțimea de cel puțin 158 centimetri. La tîrgurile din estan se vor cumpăra și mânzi, care au împlinit vârsta de 3 ani, numai cât acestia să fie bine făcuți și și de soiul (rasă) ales pentru-ca să poată fi întrebuințați pentru prăsilă în hergheliile statului. Caii cumpărați se iau la fața locului în primire și bairi se solvesc neîntârziat. Pentru orientare împărtășim, că economii, care vreau să știe, dacă caii lor sînt buni ori nu, s'și prezenteze din vreme comisunilor comitatense pentru prăsirea cailor. Acestea vor cerceta caii și își vor da părerea.

Un monument de aur. La expoziția de iarnă, care s'a deschis în 1 Ianuarie a. c. la San-Francisco, capitala Californiei în America, se află un glob uriaș în grosime de 6 metri, întreg din aur. Susținut de patru stlpi de aur, acest glob poartă un urs de aur în mărime naturală. Înălțimea totală a monumentului este de 12 metri. Împrejurul globului sînt scrise următoarele cuvinte:

Acest glob înfățișază cățătimea de aur, care a fost scoasă din minele (băile) din California dela descoperirea lor și până azi și are o valoare (pret) de 10.300.000.000 de dolari, adică 51.500.000.000 franci (= lei = 25.750.000.000 fl.) Globul, de care vorbim, este, firește gol pe dinlăuntru.

Societatea vânătorilor din București. Împrumutăm din ziarele de peste Carpați datele ce urmează.

Nu e încă anul de când s'a înființat și societatea (tovărășia) vânătorilor din București a și dat roade bune. Ea numără peste 200 de membri și are închiriat pe 10 ani vînatul

de pe 10 domenii (moșii mari) ale statului răspândite în mai multe ținuturi. Societatea și-a pironit luarea aminte deocamdată asupra domeniului dela Comana între Sinaia și Predeal. În timp de abia două săptămîni măestrul de vînațoare, fostul locotenent austriac A. Krabs, a nimicit prin „strichină“ 21 de lupi, 58 de vulpi, 6 vulturi mari și vre-o 2800 de cioci (cioarē) și coțofane. Această măsură era neapărată înainte de a da drumul în pădure la iepurii și potârnicile de prăsilă, aduse din Dobrovia și de aiurea. În România, vînatul e stîrpit nu atîta de vînațori cît e de animalele răpitoare (fiarē), care nimicindu-se treptat, moșile și pădurile în scurt timp se vor împopora cu vînat folositor. Cu chipul acesta se va deschide un nou izvor de câștig pe seama proprietarilor.

Butoiul și sticla. Sub această numire s'a publicat în „Amicul progresului român“ următoarea notiță:

Vi se dă un butoiu plin cu vin și o sticlă și vi se propune să umpleți sticla cu vin prin vreana (gaura) butoiului fără altă sculă decît sticla.

Eată deslegarea: Butoiul fiind plin cu vin, umpleți sticla cu apă, astupând apoi gura sticlei cu degetul, băgați gâtul sticlei în vreana butoiului cu capul în jos. Luând după aceea degetul, vîriți sticla cu gura în jos în butoiu și când ve-ți scoate-o, ea va fi plină cu vin, acesta fiind mai ușor decît apa.

Dar greu. Marele duce de Baden a dăruit împăratului Wilhelm II. un uriaș bloc (bolovan) de granit din Pădurea-Neagră, care va fi așezat chiar în locul, de unde împăratul Wilhelm I. urmăria peripețiile luptei dela Gravelotte în timpul războiului cu Franca din 1879. Acest bloc, care nu cântărește mai puțin de 15.000 kilograme, poartă o inscripție de aducerea aminte.

Foametea în Rusia. În guvernamele Astrahan, Kiew, Odesa și în multe de pe Don bantue, după spusele ziarelor, foamete ne mai pomenită. În multe părți țării s'au răsvrătit ca și acum e anul. Lîngă Astrahan s'au dărîmat primăriile în mai multe sate. Poliția și miliția intervin, ce e drept, cu scop împăciuitor.

La Vilinsc a avut loc o încăierare între locuitori și soldați; 3 oameni au fost omorîți. În întreagă Rusia de miază-zi temerea e foarte mare. Lumea se așteaptă la răscoale sângeroase. În câteva comune au fost trimise ca pază trupe de soldați.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 69. Vă rog să binevoiți a răspunde la întrebarea: Prin care leac de casă ar crește părul capului mai bine? Și dacă n'ar crește, prin care s'ar putē conțeni căderea mai departe a părului?

V. D. în S.

Răspuns. La asemenea întrebări nu se poate răspunde cu una cu două. Recomandarea de leacuri și mijloace, care se isbutească, presupune cunoștințe mai de aproape despre gradul și felul boalei. Neapărat ar fi fost să ne fi lămurit măcar despre ce e vorba: de capul unui bătrîn pleșuv (pleșug, chel) sau de păr rar prin boale, de păr rar și slăbuț peste tot sau de păr, care cade în pripă. Rămâne deci să atingem îndeobște, cum și ce.

Precum unghiile, pielea și celelalte țesături trupești, așa și părul se plăsmuește din sânge. În pielea capului se află un fel de săculețe (papile) mititele, din care isvoresc așa zicînd firele de păr. Cel mai sigur mijloc contra căderii părului este și rămâne ținerea pielei capului în *curățenie*, prin care se înlesnește eșirea sudorii și se împedecă încuibarea boalelor de piele cum și de sudoare rîncedă. Între mijloacele de curățire se numără mai ales pieptenatul și spălarea de repețite ori cu apă stîmpărată sau și cu apă rece. Un alt mijloc este frecarea pielei, la câte 7—10 zile, cu gălbiniș de ou și apoi spălarea cu apă caldă. Dintre cauzele, care pricinuesc chelia (plesugia), amintim în treacēt: boalele grele, încordările prea mari spirituale, durerile nervoase de cap, trecerea pripită dela căldură la frig sau deantorsesele, nutrirea prea slabă și boalele de piele. Când pielea a ajuns să fie îndeplin desgolită, toate mijloacele de a reînvia părul rămân deșerte. Dacă nu, atunci se mai poate ajuta. Căderea mai departe a părului se poate conțeni aplicînd mijloacele atinse cum și prin ungerea cu „ulei de alune“, „untură de urs“, unsoare amestecată cu must de ceapă și spălarea cu zamă gătită din rădăcini de brustur ș. a.

Un leac „universal“, care se ajute în toate casurile, nu există!

Întrebarea 70. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“, că află-se tipărit în românește articolul de lege XXI. din 1879 (ung. „Erdőtörvény“)? Dacă da, de unde-l pot căpeta? De cumva nu se află tipărit, nu s'ar putē tipări? Ar avē mare trecere.

G. Aron.

Răspuns. La librăriile de aici nu se află, am știricit însă, că s'a fost tipărit și în românește. Ne-am adresat deci la un librar din Budapesta și te vom înștiința fără zăbavă.

Întrebarea 71. Am de gând să înființez un gard viu. Ar trebui să aștept tocmai prea mult voind să prăsesc din sēmîntă vre-o 4000 de arborei de căți aș avea lipsă. Vă rog deci să-mi împărtășiiți prin „Foaia Poporului“, dela cine aș putea cumpăra arborei efini? Care neam de arbori sau tufe se potrivește mai bine pe seama gardului viu?

R. G. Pop, proprietar

Răspuns. Gebrüder Skasik în Troppau (Oest. Schelien), imbie și anume 1000 pēducei de căte 2 ani cu numai 4—6 fl., ear' 1000 acați de căte 2 ani cu 4.50—6.50 fl., potrivit cu mărimea și țaria. Pēduceii sînt mai potriviți decît alte tufe.

Posta redacției.

Dlul V. Sala. Nu avem de unde să știricim înșine, cine ar fi avēnd de vânzare icoane sînte su-grăvite pe sticlă „în cățătime mare“. Am fi publicat întrebarea și între cetitorii noștri foarte numeroși s'ar fi găsit poate cine să răspundă, nu știam însă apriat, ce voești: icoane efine și făcute de zugravi „poporali“ sau doară icoane de librărie. După-ce ne vei fi lămurit, bucuros vom publica întrebarea. În ce privește „Credul“ în formă de icoană, adresează-te în scris la Socce și Cnie sau C. Sfetea, librari în București.

Dlul Nic. Danilescu în Căstău. Pentru a putē să-ți răspundem cum dorești, ar trebui să avem cunoștință mai de aproape despre condițiile economice locale. Este deci neapărat să ne lămurim încătva asupra cliimei locale și să indicim mai apriat felul pământului, închinarea tărîmului (poziția) și alte asemenea condiții. În treacēt fie zis, nu toate pământurile alburii sînt vāroase. Din cauza filoxerii, care amenință a se încuibă pretutindenea, ar fi, credem, potrivit să sādēști viță americană din capul locului și apoi să o altoești la timpul sen. Adresează-te la ministrul ung. de agricultură, care poate țiar da în cinste vițe americane. Antăietate se cuvine soiurilor, despre care se știe, că isbutesc bine în vîile învecinate. Cel mai nobil este soiul „Riesling“, care însă nu se face decît unde clima este foarte priincioasă.

Posta redacției.

D-sale Alexiu Dobânda, econom în Steusig. În treaba D-tale cu apelația te-ai purtat foarte brav din punct de vedere al luptei pentru dreptul limbii române, din punct de vedere juridic va hotărî Curia. Noi ne bucurăm de purtarea D-tale cuviincioasă și bărbătească totodată, și te ferim pentru asta. În numărul viitor vom vorbi în foaie despre toată treaba.

Dlui G. Gendel în Roșia-Abrudului. Ești rugat să te adresezi cu acea mulțumită cătră oare-care din foile noastre mari, cotidiene. E și prea lungă pentru „Foaia Poporului”, în care spațiul ne este foarte scump și mai ales că e scrisă în o limbă absolut neînțeleasă de popor, pentru ceea-ce nu-i putem da loc. Dar lasă-că pe lângă aceea e și prea târziu. După șese luni a veni cu mulțumita?!

Dlui I. R. în Vranie. Poesiile populare trimise de D-ta nu le putem folosi. Eacă de ce: D-ta te-ai pus să le tocmești și să le îndrepti, și asta se cunoaște deloc ba cea dintâiu trebuie că toată e alcătuită de D-ta, și numai din popor nu e. Trimite așa cum le auzi, și alege numai ce e foarte frumos, dar' nu fiecă.

Dlai P. I. în Halmagiu. Trimite poesii D-tale originale la vre-o foaie literară, poate că le publică, noi însă nu le putem.

Dlui T. H. în Brașov. „Soartea”, e o încercare foarte slabă. Peste puțină. Mai bine să o lași în pace poesia, dacă numai atâta poți.

Dlui Gr. Blaga în Joseni. Să vor publica.

Dlui Adam F. în Băiești. Unele da, unele nu.

Dlui I. Popovici în Opațița. În numărul viitor. În aceasta nu ne-a mai încăput.

LOTERIE.

Tragerea din 24 Februarie n.

Timișoara: 34 55 56 71 44
Viena: 53 10 59 29 64

Tragerea din 28 Februarie n.

Brîn: 44 26 69 54 30

Paraschiva Ioan Fuciu n. Sulik

a încetat din viață Marți în 27 Februarie la 4 oare înainte de amiază în urma unui morb, în etate de 26 ani și în al 8-lea an al căsătoriei. O jelește soțul Ioan Fuciu, tată și mamă, frați și surori. [559] 1-1

Fie-ți țerina ușoară și memoria neuitată!

Viștea-superioară, în 28 Februarie 1894

Tîrgurile din săptămîna viitoare după cîl. vechiu.

Luni, 21 Februarie! Alămor, Bonțida, Cinculmic, Rudnot

Marți, 22 Februarie: Ciachi-Gârbău. Poiana-sărata. **Duminecă, 27 Februarie:** Hadad, Agnita, Ufalăul-mare.

Prețul mărfurilor.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 24 Febr. v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 51.— cr. până 51.— cr., de mijloc 50.— cr. până 51.— cr., ungurești grei tineri — cr. până 54.— cr., de mijloc 51.½ cr. până 52.½ cr., ușori 50.— cr. până 51.— cr., marfă țerănească grea 49.— cr. până 50.— cr., de mijloc 49.— cr. până 50.½ cr., ușoară 51.½ cr. până 50.— cr., românești, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbști grei 50.— cr. până 51.½ cr., transito de mijloc 50.— cr. până 51.— cr., transito ușori 48.— cr. până 49.½ cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela : 6 Februarie n. 1894.

Semințe	Calitatea per Hect.	Prețul socotit d. 100 chigr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	—	—
Grâu dela Tisa	75	—	—
Grâu de Pesta	75	—	—
Grâu de Alba-regală	75	—	—
Grâu de Bácska	75	—	—
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Săcară	70-72	5.70	5.90
Orz de nutreț	60-62	6.—	6.40
Orz de vinars	62-64	6.65	7.50
Orz de bere	64-66	7.90	9.25
Ovês	39-41	—	—
Cucuruz bănățenesc	75	6.95	7.40
Cucuruz de alt soi	73	4.60	4.70
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.60
Luțernă ungurescă	—	54.—	58.—
Luțernă franceză	—	—	—
Luțernă roșie	—	36.—	36.50
Oleu de rapiță (rafinat)	—	53.50	54.—
Oleu de in	—	—	—
Unsoare de porc de Pesta	—	50.—	50.50
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slănină sventată	—	—	—
Slănină afumată	—	50.—	50.50
Său	—	38.—	39.—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	—	—
Ceară de Rosenau	—	152.—	155.—
Spirt brut	—	17.25	17.50
Drojdițe de spirt	—	20.—	20.50

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 27 Februarie n. 1894.

Obiectul	Budapesta	Viena
Galbini împărătești	5.90	5.92
Napoleonul	9.93	9.92
100 mărci germane imp.	61.50	61.75
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	117.65	117.40
Renta de hârtie ung. de 5%	—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	123.—	126.—
Bonuri (obligații) rurale ung.	95.25	95.—
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	98.—	—
Obligațiile pt. despăgubirea regaliilor	100.7	—
Împrumut cu premiu ung.	150.—	152.75
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	148.50	142.50
Losurile aust. dia 1860	160.—	159.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei”	101.—	—

Bursa din București.

Din 26 Februarie n. 1894.

Obiectul	o/o	cump. lei
Renta remănă din 1875	5%o	158.—
Renta română amortisabilă	5 „	06.½
Renta română amortisabilă	5 „	—
Renta rom. (Rurale convertite).	6 „	—
Oblig. C. F. Române	6 „	102.—
Oblig. C. F. Române	4 „	—
Creditul fonciar rural	7 „	104.50
Creditul fonciar rural	5 „	90.¾
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
V. N.		
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

Cursul pieții din Sibiu.

Din 27 Februarie st. n. 1894.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.10	Venz.	9.78
Lire turcești	„	11.05	„	11.21
Imperiali	„	10.05	„	10.10
Ruble rusești	„	1.30	„	1.32

Calindarul săptămîni.

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Soarele
	Dum. Lăsat. de carne, gl. 7, sft. 7.		rês. ap.
Dum.	20 P. Leon Papa	4 Casimir	6 42 5 43
Luni	21 Păr. Timoteiu	5 Frideric	6 39 5 45
Marți	22 † Afl. M.SS Eugenia	6 Victor	6 37 5 47
Merc.	23 S. M. Policarp	7 Toma Ap.	6 35 5 49
Joi	24 † Afl. cap. S. Ioan B.	8 Ioan Bogos	6 33 5 51
Vineri	25 Păr. Tarasie Arch.	9 Grancie Arch.	6 30 5 53
Sâmb.	26 Păr. Porfirio Episc.	10 40 Muc.	6 28 5 55

BCU Cluj / Central University

Fîind mereu recercați de a face servicii librărești, ne-am hotărît să înființăm pe lângă stabilimentul nostru o

LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ

care e gata de a furnisa cărți școlastice, opuri științifice și literare de ori-ce soi, tipărituri îndeosebi pentru oficii bisericesti și comunale, hârtie și recuisite de scris.

Vă invităm deci de a ne onora cu comande cât mai dese, pe care le vom efectua cu toată promptitudinea și exactitatea.

Cu toată stima

Institut Tipografie

Editura foilor

„TRIBUNA” și „FOAIA POPORULUI”.

A eșit de sub tipar și se află de
vânzare la Institutul Tipografic:

AL X-lea PROCES

AL ZIARULUI

„TRIBUNA“

ȘI
O PREFĂȚĂ RETROSPECTIVĂ.

Desbaterile urmate înaintea curții cu jurați în
ziua de 17 Martie n. și anume: Discursul de
acusare și replica procurorului Dr. Aurel Lazar.
Răspunsul și replica de apărare a dlui I. Russu
Șirianul, — precum și articolul învințit și cere-
rea de punere sub acușaj a ziarului „Tribuna“.

Prețul 25 cr. sau 60 bani.

La „Institutul Tipografic“ în
Sibiu se află de vânzare:

TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin
postă fl. 1.70.

PORTRETUL DOMNULUI
Dr. IOAN RAȚIU.

Cu 50 cr.

Avisare!

Onorații clienți din cercul Lăpușului-unguresc și giur, care 'și-au exoperat prin mine împrumuturi dela banca „Albina“, fi fac atenți, că solvirile de rate se le facă numai prin mine, deoarece ce un șarlatan rafinat abuzează de numele meu și încasează rate banale dela unii clienți, Vă feriți de el și îl alungați.

Lăpușul-unguresc, în 26 Februarie 1894.

Cu toată stima:

Teofil G. Grigorescu,
învățător primar.

[563] 1 1

BETIA

se vindecă prin **Antibetin**, întrebuițat cu rezultat strălucit în o mulțime de casuri. *Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. 1 dosă costă **2 fl. 20 cr.**, 1 dosă dublă pentru morbul învechit, **4 fl. 40 cr.** trimițându-se suma din urma și se trimite franco în toate țerile. Se capătă la farmacia „La Vultur“, Lugoj, nr. 308, Bănat.

[2229] 18—20

2 medalii de aur,
13 de argint,
9 diplome de
onoare.

I. **Franz Joh. Kwizda.**

Fluidul de restituțiune

al lui

[482] 1—45

KWIZDA

apă de spălat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuițată în grajdurile curții și ale militarilor și civililor, pentru întărire după strapațe mari, la scrintituri, înțepirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.

Liferant al curții reg.
române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg 1. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria

Recunoscut ca cel mai bun și mai sănătos

adaus
la cafeaua de boane.

Se găsește pretutindenea.

Recomandat de autorități medicale

pe seama
femeilor, copiilor, care sufer de stomac etc.

$\frac{1}{2}$ chilo 25 cr. (50 bani).

Indispensabil pentru fiecare gospodărie și fiecare beutor de cafea e

CAFEAUA KNEIPP-MALZ-KATHREINER

cu gustul cafelei în boane.

Important pentru fiecare femeie casnică și mamă.

Sănătatea și bunăstarea familiei se găsesc mai ales în mâinile femeii și mamei! Cătră ele se adresează dar' introducerea „Cafelei Kneipp-Malz-Kathrein“. Ea e cea mai bună, singurul, firescul și sănătosul adaus la cafeaua în boane. Nici unei femei nu li mai este îngăduit să rămână nepăsătoare în fața acestei cestiuni. Ea e de o eminentă importanță pentru sănătate și gospodărie! Pentru întâia-ora se oferă un produs indigen, o adevărată cafea sănătoasă și cafea pentru familie! Gustoasă, sănătoasă și nutritivă dela sine, „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ ca adaus păstrează cafelei în boane plăcuta ei aromă. A se începe cu un adaus de a treia parte și se poate indica adausul, după plăcere, până la jumătate și peste aceasta! Așadar' câtă economisire în asemănare cu surogatele folosite până acum, care singure sunt cu neputință de gustat și pe lângă aceasta în cele mai multe casuri sunt vătămătoare sănătății și în tot cazul numai mijloace de colorare. Că și cafeaua în boane, beută neamestecată e „otravă“ și prin urmare cât de binevenit trebuie să-i fie un adaus, care pe lângă avantajile amintite, înlătură și efectele vătămătoare sănătății ale cafelei în boane! Succesul fără păreche în un timp atât de scurt dela introducerea ei, e cea mai strălucită dovadă în favorul ei! „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ se mai fabrică acum atât de excelent încât nu se simte nevoia unei amestecări meșteșugite și ea se macină și se toarnă simplu împreună cu cafeaua în boane și poate fi gătită în toate felurile până acum obișnuite. Pentru bolnavi și pentru persoanele slăbite, anume pentru copii absolut nu mai există un mijloc de hrană mai excelent ca Cafeaua-Malz, care se macină, se ferbe 5 minute, se strecoară și se amestecă cu miere (ori zăhar) și cu lapte. E cestiune de conștiință pentru fiecare mamă a încerca aceasta; ea și copiii nu o vor mai părăsi!

[227] 3—11

NB. Pentru a se feri de imitații, la cum-
părare să se iee seama la numele

Kathreiner

Marfa dată deschis sau în pachete socotite
cu înșelăciune să se refuze necondiționat.